

LITERATURA

- ARIÈS, Philippe - DUBY, Georges (Hg.): Geschichte des Privaten Lebens 1. Vom Römischen Imperium zum Byzantinischen Reich. Hrsg. von Paul Veyne (překlad z franc. - Holger Fliessbach). Frankfurt a. Main, S. Fischer 1995
- Aristeas. In: Knihy tajemství a moudrosti I (Mimobiblické židovské spisy: Pseudepigrafy). Praha, Vyšehrad 1995, s. 19-77
- BALZ, Horst: *pseudoprofetes*, in: EWNT III, s. 1190-1191
- BAUMERT, Norbert: Antifeminismus bei Paulus? Einzelstudien. Würzburg, Echter Verlag 1992
- BAUMERT, Norbert: Ehelosigkeit und Ehe im Herrn. Eine Neuinterpretation von 1 Kor 7. 2. vyd. Würzburg, Echter Verlag 1986
- BAUMERT, Norbert: Frau und Mann bei Paulus. Überwindung eines Missverständnisses. 2. vyd. Würzburg, Echter Verlag 1993
- BECK, Eleonore: Das Hohelied. In: Eugen Sitarz (Hrsg.), Höre, Israel! Jahwe ist einzig. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1987, s. 239-243
- BECKWITH, R. T. - HÖRSTER, G.: Ältester. In: Das Grosse Bibellexikon I, něm. vyd. Wuppertal-Giessen 1987-1989, s. 51
- BIČ, MILOŠ: Ze světa Starého zákona II. Praha, Kalich 1989
- BLINZER, Josef: Der Prozess Jesu: das jüdische und das römische Gerichtsverfahren gegen Jesus Christus auf Grund der ältesten Zeugnisse dargestellt und beurteilt. 4. vyd. Regensburg, Pustet 1969
- BORNKAM, Günter: Ježíš Nazaretský. Praha, Kalich 1975
- BÖSEN, Willibald: Galiläa. Lebensraum und Wirkungsfeld Jesu. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1998
- BROER, Ingo: Einleitung in das Neue Testament. Bd. I + II. Würzburg, Echter Verlag 2006
- BROWN, Peter: Spätantike. In: Geschichte des privaten Lebens I, s. 230-310. Viz též ARIÈS, P. - DUBY, G.
- BROWN, Raymond E: Ježíš v pohledu Nového zákona. Praha, Vyšehrad 1998
- BRUCE, F. F.: Quirinius. In: Das Grosse Bibellexikon II, něm. vyd. Wuppertal - Giessen 1987-1989, s. 1259
- BROŽ, Jaroslav: Církev a synagóga v prvním století. Dialog a kontroverze. Teologické texty 1/10, 1999, s. 11-14
- BROŽ, Jaroslav: Melchisedech v listu Židům a v kumránských textech. In: P. Kubín (ed.), Sborník KTF III. Praha, Karolinum 2000, s. 9-23
- BROŽ, Jaroslav: Moudrost k uzdravení. Setkání řecko-římské moudrosti s uzdravujícím mesiášským Učitelem - Kristem. Teologické texty 17, 3/2006, s. 142-144
- BROŽ, Jaroslav: Některé přístupy k otázce „historického Ježíše“ a jejich zhodnocení. In: J. Brož - M. Mikulicová (ed.). Sborník KTF VIII - K 100. výročí narození prof. ThDr. Jana Merella. Praha, Karolinum 2006, s. 27-50

- BÜHNER, Jan-Adolf: *apostolos*. In: EWNT I, s. 342-351
- BURIAN, Jan: Římské impérium. Vrchol a proměny antické civilizace. Praha, NS Svoboda 1997
- COLLINS, Raymond F.: Paul, as seen through his own eyes. Louvain Studies 8 (1980-1981). In: Studies, s. 348-381
- COLLINS, Raymond F.: The Birth of the New Testament. New York 1993
- CONZELMANN, Hans: Geschichte des Urchristentums. 2. vyd. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1971
- COOPER, John: Eat and be satisfied. A Social History of Jewish Food. Northvale, New Jersey, London, Jason Aronson Inc. 1994
- Didaché: Učení Páně skrze Dvanáct apoštolů národům. Praha, Stauros 1994 (Nekanonické knihy Nového zákona)
- DOSPĚL, Marek: Hledat první křesťany v egyptském písku. In: Parrésie. Revue pro východní křesťanství, Praha 2007
- DOSPĚL, Marek: Jidášovo evangelium (překlad, úvod a komentář). Praha, KLP 2006
- DOSTÁLOVÁ, Růžena - HOŠEK, Radislav: Antická mystéria. Praha, Vyšehrad 1997
- DUS, Jan A. (ed.): Neznámá evangelia. Novozákonní apokryfy I. Praha, Vyšehrad 2003
- DUS, Jan A. (ed.): Příběhy apoštolů. Novozákonní apokryfy II. Praha, Vyšehrad 2003
- EBNER, Martin: Leidenslisten und Apostelbrief. Untersuchungen zur Form, Motivik und Funktion der Peristasenkataloge bei Paulus. Würzburg, Echter Verlag 1991
- EUSEBIUS PAMPHILI: Církevní dějiny. Praha, Česká katolická charita v Ústředním církevním nakladatelství, 1988 (přel. J. J. Novák)
- Evangelium pravdy. Praha, Herrmann & synové 1994 (ed. a přel. Zdeněk Kratochvíl, předmluva Jan Bourek)
- FILON ALEXANDRIJSKÝ: O stvoření světa. O gigantech. O neměnnosti boží. Praha, Oikuméné 2001 (překlad, komentář a studie M. Šedina)
- FISCHER, Karl Martin: Das Urchristentum. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1985 (Kirchengeschichte in Einzeldarstellungen I/1)
- FLAVIUS, Josephus: Jüdische Altertümer. 8. vyd. Wiesbaden, Fourier Verlag 1989
- FLAVIUS, Josephus: Jüdische Altertümer. 8. vyd. Wiesbaden, Marix Verlag 2004
- FLAVIUS, Josephus: O starobylosti Židů. Praha, Odeon 1998
- FLAVIUS, Josephus: O starobylosti Židů. Můj život. Praha, Arista and Baset and Maitrea 2006 (předmluva Růžena Dostálová a Stanislav Segert)
- FLAVIUS, Josephus: Válka židovská. Praha, SNKL 1965 (předmluva Stanislav Segert)
- FLUSSER, David: Ježíš. Praha, Oikuméné 2002
- FLUSSER, David - FREEDHOLM, David M.: Podobenství o nepoctivém správci. In: Charlesworth, J. (ed.), Ježíš a svitky od Mrtvého moře, Praha, Vyšehrad 2000, s. 187-206
- FRANKEMÖLLE, Hubert: Frühjudentum und Urchristentum. Vorgeschichte-Verlauf-Auswirkungen (4. Jahrhundert v. Chr. bis 4. Jahrhundert n. Chr.). Stuttgart, Kohlhammer 2006
- FROLÍKOVÁ, Helena: Rané křesťanství očima pohanů. Svědectví řecky a latinsky píšících autorů 1.-2. století. Praha, H&H 1992
- FUNDA, O. A.: Ježíš a mýtus o Kristu. Praha, Karolinum, 2007
- GIESEN, Marlis: Der Streit um Kopfbedeckung oder Frisur in 1 Kor 11,2-16. Bibel und Kirche, roč. 57 (2002), č. 3, s. 134-138

- GNILKA, Joachim: Die urchristliche Hausgemeinde. In: P. Kubín (ed.), Sborník KTF III. Praha, Karolinum 2000, s. 51-56
- GNILKA, Joachim: Ježíš Nazaretský - Poselství a historie. Praha, Vyšehrad 2001
- GRUNDMANN, Walter: Das palästinische Judentum im Zeitraum zwischen der Erhebung der Makkabäer und dem Ende des Jüdischen Krieges. In: Umwelt des Urchristentums I. Hrsg. Walter Grundmann, Johannes Leopoldy. 6. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1982, s. 143-291
- HAACKER, Klaus: Paulus. Der Werdegang eines Apostels. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1997
- HAENSCH, Rudolf - ZANGENBERG, Jürgen: Antiochia. In: Scherberich, Klaus (ed.), Neues Testament und Antike Kultur. Familie, Gesellschaft, Wirtschaft, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 133-138
- HEGERMANN, Harald: Das hellenistische Judentum. In: Umwelt des Urchristentums I. Hrsg. Walter Grundmann, Johannes Leopoldy. 6. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1982, s. 292-345
- HENNECKE, Edgar. Neutestamentliche Apokryphen in deutscher Übersetzung I, II. Hrsg. Von Wilhelm Schneemelcher. 2. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1970 (Nachdruck)
- HENGEL, Martin: Die Zeloten I. Untersuchungen zur jüdischen Freiheitsbewegung in der Zeit von Herodes I. bis 70 n. Chr. 2. vyd. Leiden u.a. 1976
- HENGEL, Martin: Judentum und Hellenismus. 3. vyd. Tübingen, J. C. B. Mohr 1988
- HOLZ, Traugold: Ježíš z Nazareta. Praha, Vyšehrad 1992
- HOPPE, Rudolf: Jesus von der Krippe an den Galgen. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1996
- HŘEBÍK, Josef: Jak se utvářel Nový zákon. Praha, Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském 1997
- HŘEBÍK, Josef: Jak zacházet se starozákonnými texty. Praha, Pastorační středisko při Arcibiskupství pražském 2002
- HŘEBÍK, Josef: Lest cestou k požehnání? Pokus o nalezení hermeneutického klíče ke Gn 27,1-45 pomocí komplexní exegetické analýzy. Praha, Karolinum 2001
- HŘEBÍK, Josef: Starozákonní východiska k Eucharistii. In: J. Hojda (ed.), Eucharistie - mysterium fidei. Svitavy, Trinitas, 2002, s. 12-26
- HŘEBÍK, Josef: Starozákonní východiska nauky o Matce Páně. In: J. Hojda (ed.), Maria z Nazareta. Plnost člověka a jádro církve. Svitavy, Trinitas 2003, s. 47-61
- CHALUPA, Petr: Královna Ester. Kniha Ester v pohledu synchronním a diachronním. Svitavy, Trinitas 1999
- CHALUPA, Petr: Krutost nebo sebeobrana Židů v deváté kapitole knihy Ester? Studia Theologica, roč. 7, č. 26, 2006, Olomouc, Univerzita Palackého, s. 48-54
- CHARLESWORTH, James H. (ed.): Ježíš a svitky od Mrtvého moře. Praha, Vyšehrad 2000
- JEREMIAS, Joachim: Neutestamentliche Theologie. Erster Teil - Die Verkündigung Jesu. 4. vyd. Gütersloh, Gütersloher Verl.-Haus Mohn 1988
- JOHNSON, Paul: Dějiny židovského národa. Praha, Rozmluvy - Panorama 1995
- Josef a Asenat. In: Knihy tajemství a moudrosti III (Mimobiblické židovské spisy: Pseudepigrafy). Praha, Vyšehrad 1999, s. 210-236
- KELLERMANN, Mechtild - MEĎALA, Stanislav - PICCIRILLO, Michele - SITARZ, Eugen: Welt aus der die Bibel kommt. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1982

- KERTELGE, Karl (ed.): Der Prozess gegen Jesus. Historische Rückfrage und theologische Deutung, 2. vyd. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1989
- KERTELGE, Karl: Gemeinde und Amt im Neuen Testament. München, Kösel 1972
- KLAUCK, Hans-Josef: Anknüpfung und Widerspruch. Das frühe Christentum in der multireligiösen Welt der Antike. München, Katholische Akademie in Bayern 2002
- KLAUCK, Hans-Josef: Die Hausgemeinde als Lebensform im Urchristentum. In: Gemeinde-Amt-Sakrament. Würzburg, Echter Verlag 1989, s. 11-28
- KLAUCK, Hans-Josef: Die religiöse Umwelt des Urchristentums I, II. Stuttgart - Berlin - Köln, Kolhammer 1995
- KLAUCK, Hans-Josef: Die Sakramente und der historische Jesus. In: Gemeinde-Amt-Sakrament. Würzburg, Echter Verlag 1989, s. 273-285
- KLAUCK, Hans-Josef: Gemeinde ohne Amt? Erfahrungen mit der Kirche in den johanneischen Schriften. In: Gemeinde-Amt-Sakrament. Würzburg, Echter Verlag 1989, s. 195-222
- KLAUCK, Hans-Josef: Gespaltene Gemeinde. Der Umgang mit den Sezessionisten im ersten Johannesbrief. In: Gemeinde-Amt-Sakrament. Würzburg, Echter Verlag 1989, s. 59-68
- KLAUCK, Hans-Josef: Herrenmahl und hellenistischer Kult. Eine religionsgeschichtliche Untersuchung zum ersten Korintherbrief. Münster 1982 (Aschendorff - Neutestamentliche Abhandlungen - Neue Folge 15)
- Knihy tajemství a moudrosti I. Mimobiblické židovské spisy: Pseudepigrafy. Praha, Vyšehrad 1995 (Aristeas; Henoch I, II; Závěti dvanácti patriarchů. Sibylliny věštby, Žalmy Šalamounovy)
- Knihy tajemství a moudrosti II. Mimobiblické židovské spisy: Pseudepigrafy. Praha, Vyšehrad 1998 (Jubileá; Mučednictví a nanebevzetí Izaiášovo; 3. kniha Ezdrášova; 4. kniha Ezdrášova; 2. kniha Bárukova; Jákobova modlitba; Život Adama a Evy)
- Knihy tajemství a moudrosti III. Mimobiblické židovské spisy: Pseudepigrafy. Praha, Vyšehrad 1999 (3. kniha Makabejská; 4. kniha Makabejská; Zjevení Abrahámovo; Závěť Abrahámova; Nanebevzetí Mojžíšovo; Modlitba Menašeho; Ódy Šalamounovy; Syrské žalmy; Josef a Asenat)
- KOCH, Dietrich-Alex: Korinth. In: Scherberich, Klaus (ed.), Neues Testament und Antike Kultur. Familie, Gesellschaft, Wirtschaft, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 159nn.
- KRINETZKI, Günter: Hoheslied. 2. vyd. Stuttgart, Echter Verlag 1980 (Die neue Echter Bibel. Kommentar zum Alten Testament)
- KROLL, Gerhard: Auf den Spuren Jesu. 10. rozšířené vyd. Leipzig, St. Benno Verlag 1988 (české vydání Po stopách Ježíšových. Kostelní Vydří, Karm. nakl. 2002)
- KUNETKA, František: Eucharistie v křesťanské antice. Olomouc, CMTF UP 2004
- KUNETKA, František: Židovské kořeny křesťanské anafory. Olomouc, CMTF UP 1994
- LAPIDE, Pinchas: Kdo byl vinen Ježíšovou smrtí? Brno, CDK 1995
- LEUTZSCH, Martin: Verschuldung und Überschuldung, Schuldenerlass und Sündenvergebung. Zum Verständnis des Gleichnisses Mt 18,23-35. In: Schuld und Schulden (hrsg. von M. Crüsemann und W. Schottroff). München, Chr. Kaiser 1992 (Kaiser-Taschenbücher 121)
- LINDNER, Ruth: Frau und Beruf in der früheren römischen Kaiserzeit. Bibel und Kirche, roč. 57 (2002), č. 3, s. 153-157

- LOHFINK, Gerhard: Jetzt verstehe ich die Bibel. Sachbuch zur Formkritik. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1973/1992
- MACHOVEC, Milan: Ježíš pro moderního člověka. Praha, Orbis 1990
- MALINA, Bruce J.: Die Welt des Neuen Testaments. Kulturanthropologische Einsichten. 2. vyd. Stuttgart - Berlin - Köln, Kolhammer 1993
- MAREČEK, Petr: Úvod do studia Nového zákona. Olomouc, Matice cyrilometodějská 2002
- MARGUERAT, Daniel: Člověk z Nazaretu. Co dnes vlastně víme o Ježíšovi. Třebenice, Mlýn 1996
- MARTIN, Luther. H.: Helénistická náboženství. Brno, Masarykova univerzita 1997
- MÄRZ, Claus-Peter: „Der neue lebendige Weg durch den Vorhang hindurch...“ Zur Soteriologie des Hebräerbriefes. In: Studien zum Hebräerbrief. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 2005, s. 141-158
- MÄRZ, Claus-Peter: Siehe, Zion, dein König kommt zu dir... Eine traditionsgeschichtliche Untersuchung zur Einzugsperikope. Leipzig, St. Benno-Verlag 1980
- MATOUŠEK, Jaroslav: Gnose čili Tajné učení náboženské posledních století pohanských a prvních křesťanských. Praha, Hermann a synové reprint 1995
- MATTHIAE, Karl - Thiel, Winfried: Biblische Zeittafeln. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt, 1985
- MERKLEIN, Helmut: Jesu Botschaft von der Gottesherrschaft. Stuttgart 1983
- MILLARD, A. M.: Alexandria. In: Das Grosse Bibellexikon I. Wuppertal-Giessen, R. Brockhaus-Brunnen 1988, s. 43-45
- MITCHELL, Alan: Freundschaft. In: Klaus Scherberich (ed.), Neues Testament und Antike Kultur, Bd. 2., Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 75-79
- NOELITHLICH, Karl Leo: Städte des Mittelmeergebietes: Entwicklung und Institutionen. In: Klaus Scherberich (ed.), Neues Testament und Antike Kultur, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 116-123
- NOSEK, Bedřich - DAMOHORSKÁ, Pavla: Úvod do synagogální liturgie. Praha, Karolinum 2005
- OEMING, Manfred: Úvod do biblické hermeneutiky. Cesty k pochopení textu. Praha, Vyšehrad 2001
- ÖHLER, Markus: Antikes Vereinswesen. In: Klaus Scherberich (ed.), Neues Testament und Antike Kultur, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 79-85
- OTTO, Rudolf: Posvátno. Iracionalita v ideji božství a její poměr k racionalitě. Praha, Vyšehrad 1998
- OVEČKA, Libor: Oblouk vývoje církevní nauky o homosexualitě a homosexuálním jednání od r. 1975 do 2005. Brno, CDK 2008 (v tisku)
- OVEČKA, Libor: Odvádění desátků. Naše rodina, č. 38 (2003), s. 22
- PAULY, Dieter: Gott oder Mammon: Die Wiederherstellung der Ökonomie. Bibelarbeit zu Lukas 16,1-13. In: Einwürfe Nr. 6. Die Bibel gehört uns (hrsg. von F.-W. Marquardt, D. Schellong, M. Weinrich). München, Chr. Kaiser 1990, s. 124-156
- PAULY, Dieter: „Ihr könnt nicht beiden dienen, Gott und dem Mammon“ (L 16,13). Die Wiederherstellung einer gerechten Ökonomie und die Bekehrung eines Managers, s. 187-202 (separát)
- Pirkej Avot. Výroky Otců. Traktát Babylónského talmudu s paralelním českým překladem a komentářem, Praha. Sefer 1994 (překlad a komentář Bedřich Nosek)
- PLINIUS ML.: Gaius. Dopisy/Pliniovy dopisy. Praha, Leichter 1942 (přel. R. Kuthan)
- PLUTARCHOS: O lásce. Praha, Odeon 1966 (přel. Zdeněk K. Vysoký)

- POKORNÝ, Petr (ed.): Hermeneutika jako teorie porozumění. Od základní otázek jazyka k výkladu bible. Praha, Vyšehrad 2005
- POKORNÝ, Petr: Ježíš Nazaretský: historický obraz a jeho interpretace. Praha, Oikuméné 2005
- POKORNÝ, Petr: Literární a teologický úvod do Nového zákona. Praha, Vyšehrad 1993
- POKORNÝ, Petr: Píseň o perle. Tajné knihy starověkých gnostiků. Praha, Vyšehrad 1986
- POKORNÝ, Petr: Řecké dědictví v Orientu. Helénismus v Egyptě a Sýrii. Praha, Oikuméné 1993
- POKORNÝ, Petr: Vznik christologie. Praha, Kalich 1988
- PORSCH, Felix: Mnoho hlasů – jedna víra. Praha, Zvon 1993
- POSPÍŠIL, Ctirad Václav: Ježíš z Nazareta, Pán a Spasitel. Praha, Krystal OP 2000
- POUČ, Jan: Náš letopočet. Olomouc, Matice Cyrilometodějská 2005 (soukromý tisk studie z r. 1954?)
- RIESNER, Rainer: Ježíš, prvotní komunita a esejská čtvrť v Jeruzalémě. In: J. H. Charlesworth (ed.), Ježíš a svitky od Mrtvého moře. Praha, Vyšehrad 2000, s. 207–241
- RISTOW, Helmut: Politische und soziale Verhältnisse im Römischen Reich im ersten vor- und im ersten nachchristlichen Jahrhundert. In: Umwelt des Urchristentums I. Hrsg. Walter Grundmann, Johannes Leopoldy. 6. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1982, s. 14–67
- RITZ, Hans-Joachim: *biótikos*. In: EWNT I, s. 526n.
- ROHDE, Joachim: *episkopos*. In: EWNT II, s. 89–91
- ROHDE, Joachim: *presbyteros*. In: EWNT III, s. 356–359
- ROLOFF, Jürgen: Arbeitsbuch zum Neuen Testament. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt Berlin 1984 (Lizenzausgabe 1977)
- ROSKOVEC, Jan: Hymnus o vyvýšení toho, který se ponížil: Fp 2,5–11. In: Pokorný Petr (ed.), Hermeneutika jako teorie porozumění od základních otázek jazyka k výkladu bible. Praha, Vyšehrad 2005, s. 456–474
- RÜPKE, JÖRG: Náboženství Římanů. Praha, Vyšehrad 2007
- RYŠKOVÁ, Mireia: „Jetzt gibt es keine Verurteilung mehr für die, welche in Christus Jesus sind.“ Einen bibeltheologische und fundamentalethische Untersuchung zum paulinischen *en Christo*-Gebrauch. St. Ottilien, EOS Verlag, 1993
- SALDARINI, Anthony J.: Pharisees, Scribes and Sadudcees in Palestinian Society. Edinburgh, T&T Clark 1989
- SANTE, Carmino di: Židovská modlitba. K počátkům křesťanské liturgie. Praha, Oikumené 1995
- SASSE, Markus: Geschichte Israels in der Zeit des Zweiten Tempels. Historische Ereignisse-Archäologie-Sozialgeschichte-Religions- und Geistesgeschichte. Neukirchen-Vluyn, Neukirchener Verlag 2004
- Spisy apoštolských otců. Praha, Kalich 2004
- SEGAL, Alan F.: Vzkříšený Kristus a postavy andělského prostředníka. In: J. H. Charlesworth (ed.), Ježíš a svitky od Mrtvého moře, Praha, Vyšehrad 2000, s. 307–333
- SEGERT, Stanislav: Starověké dějiny Židů. Praha, Svoboda 1995
- SCHÄFER, Philipp: Zur frühchristlichen Christologie. Soukromý tisk. Passau 1995
- SCHÄFER, Peter: Dějiny Židů v antice. Od Alexandra Velikého po arabskou nadvládu. Praha, Vyšehrad 2003

- SCHENKE, Hans-Martin: Die Gnosis in Urchristentum I. In: Umwelt des Urchristentums I. Hrsg. Walter Grundmann, Johannes Leopoldy. 6. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1982, s. 371-415
- SCHENKE, Ludger: Urgemeinde. Geschichte und theologische Entwicklung. Stuttgart - Berlin - Köln, Kohlhammer 1990
- SCHIMANOWSKI, Gottfried: Alexandria. In: Scherberich, Klaus (ed.). Neues Testament und Antike Kultur. Familie, Gesellschaft, Wirtschaft, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 127-132
- SCHIRMER, Ditrich: „Du nimmst, wo du nichts hingelegt hast“ (Lk 19,21). In: „... so lernen die Völker des Erdkreises Gerechtigkeit“ (hrsg. von K. Füssel, F. Segbers). Salzburg, Verlag Anton Pustet 1995, s. 179-186
- SCHMELLER, Thomas: Hierarchie und Egalität. Eine sozialgeschichtliche Untersuchung paulinischer Gemeinden und griechisch-römischer Vereine. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1995 (St. Bibelstudien 162)
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Die sittliche Botschaft des Neuen Testaments I, II. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1988
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Die johanneische Gemeinde und ihre Geisteserfahrung. In: Die Kirche des Anfangs. Festschrift für H. Schürmann (hrsg. von R. Schnackenburg, J. Ernst und J. Wanke). Leipzig, S. Benno Verlag 1977, s. 277-306
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Jesus Christus im Spiegel der vier Evangelien. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1998
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Všechno může ten, kdo věří. Praha. Vyšehrad 2000
- SCHNIDER, Franz: *profetes*. In: EWNT III, s. 442-448
- SCHRÖGER, Friedrich: Der sogenannte „Wanderradikalismus Jesu“ als Verstehenshorizont radikaler Jesuworte. (separát)
- SCHUBERT, Kurt: Ježíš ve světle tradiční židovské literatury. Praha, Vyšehrad 2003
- SCHWIENHORST-SCHÖNBERGER, Ludger: Das Hohelied. In: Erich Zenger u. a., Einleitung in das Alte Testament, 2. vyd. Stuttgart - Berlin - Köln, Kohlhammer 1996, s. 270-276
- SITARZ, Eugen (Hrsg.): Die Taten der Thekla. Geschichte einer Jüngerin des Apostels Paulus. Ostfildern, Schwabenverlag 1996
- SITARZ, Eugen (Hrsg.): Höre, Israel! Jahwe ist einzig, Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1987
- STEGEMANN, E. W. - STEGEMANN, W.: Urchristliche Sozialgeschichte. Die Anfänge im Judentum und die Christusgemeinden in der mediterranen Welt. Stuttgart - Berlin - Köln, Kohlhammer 1995
- STENDEBACH, Franz Josef: Rufer wider den Strom. Sachbuch zu den Propheten Izraels. Stuttgart, Verlag Katholisches Bibelwerk 1985/1992
- STÖRIG, Hans Joachim: Malé dějiny filozofie. Praha, Zvon 1995
- STRUPPE, Ursula - KIRCHSCHLÄGER, Walter: Jak porozumět bibli. Úvod do Starého a Nového zákona. Praha, Vyšehrad 2000
- STUHLMACHER, Peter: Biblische Theologie des Neuen Testamentes I, II. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1992 (I), 1993 (II)
- ŠEDINA, Miroslav: Logos a pneuma. Filon Alexandrijský a „gramatika“ hellenistické filozofie na počátku křesťanské éry. In: Filon Alexandrijský, O stvoření světa. O gigantech. O neměnnosti boží. Praha, Oikuméné 2001, s. 7-201

- TACITUS: Letopisy. Praha, Svoboda 1975
- Tajemství papyrů. Vybral a přeložil Čestmír Vránek. Praha, Nakl. Svoboda 1972
- THEISSEN, Gerd - MERZ, Annette: Der historische Jesus. Göttingen, Vandenhoeck 1996
- THEISSEN, Gerd: Die Religion der ersten Christen. Eine Theorie des Urchristentums. 3. vyd. Gütersloh, Chr. Kaiser/Gütersloher Verlagshaus 2003
- THEISSEN, Gerd: Soziale Integration und sakramentales Handeln. Eine Analyse von Cor. XI s. 17-34. In: Studien zur Soziologie des Urchristentums. 3. vyd. Tübingen, J. C. B. Mohr/Paul Siebeck, 1989, s. 290-317
- THEISSEN, Gerd: Urchristliche Wundergeschichten. Ein Beitrag zur formgeschichtlichen Erforschung der synoptischen Evangelien, 6. vyd. Gütersloh, Gütersloher Verlagshaus/Gerd Mohn 1990
- THEISSEN, Gerd: Wanderradikalismus. Literarsoziologische Aspekte der Überlieferung von Worten Jesu im Urchristentum. In: Studien zur Soziologie des Urchristentums. 3. vyd. Tübingen, J. C. B. Mohr/Paul Siebeck 1989, s. 79-105
- THEISSEN, Gerd: „Wir haben alles verlassen“ (Mc X,28). Nachfolge und soziale Entwurzelung der jüdisch-palästinischen Gesellschaft des 1. Jahrhunderts n. Chr. In: Studien zur Soziologie des Urchristentums. 3. vyd. Tübingen, J. C. B. Mohr/Paul Siebeck 1989, s. 106-141
- THIEL, Wolfgang: Das Haus und seine Einrichtung. In: Klaus Scherberich (ed.), Neues Testament und Antike Kultur, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005, s. 9-16
- TRILLING, Wolfgang: Hledání historického Ježíše. Praha, Vyšehrad 1993 (pův. něm. vydání Fragen zur Geschichtlichkeit Jesu. Leipzig, St. Benno Verlag 1966)
- VANONI, Gottfried: Verschuldung und Schuldenerlass. Die biblische Tradition und die christliche Praxis. Ordensnachrichten 34 (1995), Heft 5, s. 17-33
- VENETZ, Hermann-Josef: Frauen von Rang und Namen. Ein anderer Blick in paulinische Gemeinden. Bibel und Kirche, roč. 57(2002), č. 3, s. 127-133
- VEYNE, Paul: Das Römische Reich. In: Geschichte des privaten Lebens I, s. 19-228. Viz též ARIÈS, P. - DUTY, G.
- VOUGA, François: Dějiny raného křesťanství. Praha-Brno, Vyšehrad/CDK 1997
- Výklady ke Starému zákonu IV. Knihy prorocké. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 1998
- WEBER, Beat: Alltagswelt und Gottesreich. Überlegungen zum Verstehenshintergrund des Gleichnisses vom „Schalksknecht“ (Matthäus 18,23-34). BZ 37(1993), s. 161-182
- WEBER, Beat: „Vergeltung oder Vergebung? Matthäus 18,21-35 auf dem Hintergrund des Erlassjahres“. Preslogische Zeitschrift 50 (1994), s. 125-149
- WEBER, M.: Wirtschaft und Gesellschaft, Grundriss der verstehenden Soziologie. Hrsg. von J. Winckelmann. 5. vyd. Tübingen 1976.
- WEISER, Alfons: diakoneo, *diakonia*, *diakonos*. In: EWNT I, s. 726-732.
- WEISER, Alfons: Was die Bibel Wunder nennt. Ein Sachbuch zu den Berichten der Evangelien. Stuttgart, Verlag KBW 1975
- WENHAM, David: Paulus. Jünger Jesu oder Begründer des Christentums. Paderborn - München - Wien - Zürich, Ferdinand Schöningh 1999 (přeloženo z angl.). Benziger/Neukirchener Verlag, 1987
- WILCKENS, Ulrich: Theologie des Neuen Testaments. Bd. I (Geschichte der urchristlichen Theologie), Teilband 1 (Geschichte des Wirkens Jesu in Galiläa). Neukirchen-Vluyn, Neukirchener 2002

- WILCKENS, Ulrich: Theologie des Neuen Testaments. Bd. I (Geschichte der urchristlichen Theologie), Teilband 2 (Jesu Tod und Auferstehung und die Entstehung der Kirche aus Juden und Heiden). Neukirchen-Vluyn, Neukirchener 2002
- ZENGER, Erich u.a.: Einleitung in das Alte Testament. 2. vyd. Stuttgart - Berlin - Köln, Kohlhammer 1996
- ZIAS, Joe - CHARLESWORTH, James H.: Ukřižování - archeologie. Ježíš a kumránské svitky. In: J. H. Charlesworth (ed.), Ježíš a svitky od Mrtvého moře, Praha, Vyšehrad 2000, s. 278-294
- ZIENER, Georg: Die synoptische Frage. In: Josef Schreiner und Gerhard Dautenberg (ed.) Gestalt und Anspruch des Neuen Testaments. Würzburg, Echter Verlag, s. 173-185
- ZWICKEL, Wolfgang: Frauenalltag im biblischen Israel. Stuttgart, Katholisches Bibelwerk 2005

Komentáře

- BORSE, Udo: První a Druhý list Timotejovi, List Titovi. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 2001
- BROX, Norbert: Die Pastoralbriefe. 1 Timotheus, 2 Timotheus, Titus. 5. vyd. Regensburg, Pustet 1989
- DONAHUE, John R. - HARRINGTON, Daniel J.: Evangelium podle Mārka. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 2005 (Sacra Pagina, sv. 2)
- ERNST, Josef: Das Evangelium nach Lukas. Leipzig, St. Benno-Verlag 1984 (Lizenzausgabe 1977)
- ELLIOT, John H., 1 Peter: A New Translation with Introduction and Commentary. (Anchor Bible 37B). New York, NY, Doubleday (Random House) 2000
- FITZMYER, Joseph A.: Romans, A New Translation with Introduction and Commentary. New York, NY, Doubleday, Random House 1993 (Anchor Bible 33)
- GNILKA, Joachim: Das Matthäusevangelium I. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1986
- GNILKA, Joachim: Das Evangelium nach Markus. Leipzig, St. Benno-Verlag 1982 (Lizenzausgabe z řady EKK II/1,2)
- GNILKA, Joachim: Der Kolosserbrief. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1980
- GRUNDMANN, Walter: Das Evangelium nach Markus. 9. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt 1984 (Theologische Handkommentare zum Neuen Testament, Bd. 2)
- HAENCHEN, Ernst: Die Apostelgeschichte. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1977
- HARRINGTON, Daniel J. (ed.): Evangelium podle Matouše. Kostelní Vydří, Karm. nakladatelství 2003 (Sacra Pagina, sv. 1)
- HOLZ, Gottfried: Die Pastoralbriefe. 4. vyd. Berlin, Evangelische Verlagsanstalt, 1986 (Theologischer Handkommentar zum Neuen Testament, Bd. 13)
- JOHNSON, Luke T.: Evangelium podle Lukáše. Kostelní Vydří, Karm. nakladatelství 2005 (Sacra Pagina, sv. 3)
- KNOCH, Otto: 1. und 2. Timotheusbrief, Titusbrief. Würzburg, Echter Verlag 1988 (Die Neue Echter Bibel 14)
- KREMER, Jakob: Das Lukasevangelium. Würzburg, Echter Verlag 1988 (Die Neue Echter Bibel 3)
- LAUB, Franz: 1. und 2. Thessalonicherbrief. Würzburg, Echter Verlag 1985 (Die Neue Echter Bibel 13)

- LAUB, Franz: List Židům. Kostelní Vydří, Karm. nakladatelství 2001 (Malý stuttgartský komentář, sv. 14)
- LIMBECK, Meinrad: Evangelium sv. Marka. Kostelní Vydří, Karmel. nakl. 1997 (Malý stuttgartský komentář, sv. 2)
- LIMBECK, Meinrad: Evangelium sv. Matouše. Kostelní Vydří, Karmel. nakl. 1996 (Malý stuttgartský komentář, sv. 1)
- MÜLLER, Paul-Gerhard: Evangelium sv. Lukáše. Kostelní Vydří, Karmel. nakl. 1998 (Malý stuttgartský komentář sv. 3)
- PESCH, Rudolf: Das Markusevangelium I, II. 2. vyd. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1980
- PESCH, Rudolf: Die Entdeckung des ältesten Paulus-Briefes. Paulus neu gesehen. Die Briefe an die Gemeinde der Thessalonicher. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1984 (Herderbücherei 1167)
- POKORNÝ, Petr: Výklad evangelia podle Marka. Praha, Kalich 1974
- PORSCH, Felix: Evangelium sv. Jana. Kostelní Vydří, Karmel. nakl. 1998 (Malý stuttgartský komentář, sv. 4)
- SAND, Alexander: Das Evangelium nach Matthäus. Leipzig, St. Benno-Verlag 1989 (Lizenzausgabe 1986)
- SCHMITHALS, Walter: Der Römerbrief. Ein Kommentar. Gütersloh, Mohn 1988
- SCHMITHALS, Walter: Die Gnosis in Korinth. Eine Untersuchung zu den Korintherbriefen. 2. vyd. Göttingen, Vandenhoeck & Ruprecht 1965
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Matthäusevangelium I, II. Würzburg, Echter Verlag 1987 (Die Neue Echter Bibel 1/1, 1/2)
- SCHNACKENBURG, Rudolf: Das Johannesevangelium I-IV. Freiburg - Basel - Wien, Herder 1985
- SCHREINER, Josef: Jeremia 1-25,14. 2. vyd. Würzburg, Echter Verlag 1985 (Kommentar zum Alten Testament)
- SCHREINER, Thomas R.: Romans. Baker Books, Grand Rapids 1998 (Baker Exegetical Commentary on the New Testament 6)
- WILCKENS, Ulrich: Der Brief an die Römer I-III. 2. vyd. Neukirchen, Neukirchener Verlag/Benziger Verlag 1989

Církevní dokumenty

- O historické pravdivosti evangelií, dokument PBK z roku 1964
- Dei Verbum - dogmatická konstituce 2. vat. koncilu z roku 1965
- Výklad bible v církvi, dokument PBK z roku 1993. Praha, Zvon 1996
- Židovský národ a jeho svatá Písma v křesťanské bibli, dokument PBK. Kostelní Vydří, Karmelitánské nakladatelství 2004

Bible, synopse, Q

- Bible. ČEP. Praha, Česká biblická společnost 1994
- The Greek New Testament. 3. vyd. Stuttgart, United Bible Societies 1983
- Česká synopse evangelií. Sestavil Slavomír Bedřich a Petr Svoboda. Olomouc, Maticе cyrilometodějská 1995
- Synopsis quattuor Evangeliorum. Stuttgart, Deutsche Bibelstiftung 1976
- NEYRINCK, Frans: Q-Synopsis. The Double Tradition Passages in Greek. Revised Edition with Appendix. Leuven, University Press 1995

The Critical Edition of Q. Synopsis including the gospels of Matthew and Luke, Mark and Thomas with English, German, and French Translation of Q and Thomas. Ed. by James M. Robinson, Paul Hoffmann and John S. Kloppenborg, Leuven, Peeters 2000

Die Spruchquelle Q. Studienausgabe Griechisch und Deutsch: herausgegeben und eingeleitet von Paul Hoffmann und Christoph Heil. Darmstadt, Wissenschaftliche Buchgesellschaft 2002; Leuven, Peeters Publisher 2002

Slovníky, encyklopedie a příručky

BALZ, Horst - SCHNEIDER, Gerhard (ed.): Exegetisches Wörterbuch zum Neuen Testament, I-III. Stuttgart - Berlin - Köln - Mainz, Kohlhammer 1980 (zkr. EWNT)

BAUER, Walter: Wörterbuch zum Neuen Testament. 5. vyd. Berlin - New York, Walter de Gruyter, 1971

SOUČEK, J. B.: Řecko-český slovník k Novému zákonu. 4. vyd. Praha, Kalich 1994

TICHÝ, Ladislav: Slovník novozákonní řečtiny. Olomouc, Jiří Burget 2001

DENZINGER, Heinrich-SCHÖNMETZER, Adolf: Enchiridion Symbolorum definitionum et declarationum de rebus fidei et morum. Ed. 36. Barcelona - Freiburg im Breisgau - Roma, Herder 1976

DENZINGER, Heinrich: Kompendium der Glaubensbekenntnisse und kirchlichen Lehrentscheidungen. 37. vyd. P. Hünermann. Freiburg im Breisgau - Basel - Roma - Wien 1991

Das Grosse Bibellexikon. Wuppertal - Giessen, R. Brockhaus-Brunnen, I, II, III, 1988 (hesla Antiochia, Korinth, Tempel ad.)

Theologisches Wörterbuch zum Neuen Testament I-X/2, Stuttgart, Kohlhammer 1935-1979 (zkr. ThWNT)

SCHERBERICH, Klaus (ed.): Neues Testament und Antike Kultur. Familie, Gesellschaft, Wirtschaft, Bd. 2. Neukirchen, Neukirchener 2005